

13.Gf.40.122/2012/3.

A Fővárosi Ítéltábla dr. Engert Christian ügyvéd által képviselt felperesnek a Kudlik Ügyvédi Iroda által képviselt alperes ellen vételár megfizetése iránt indított perében a Pest Megyei Bíróság 2011. november 28-án kelt 2.G.40.160/2010/22. számú ítélete ellen az alperes részéről 23. sorszám alatt benyújtott fellebbezés folytán meghozta a következő

ítéletet:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, fellebbezett részét megváltoztatja, és az alperes marasztalásának összegét 8.538.750 (Nyolcmillió-ötszázharmincnyolcezer-hétszázötven) forintról 369.249 (Háromszáz-hatvankilencezer-kettőszáznegyvenkilenc) forintra leszállítja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 858.550 (Nyolcszázötvennyolcezer-ötszázötven) forint, ügyvédi munkadíjból és szakértői költségből álló első- és másodfokú együttes perköltséget.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az állami adóhatóság külön felhívására, a felhívásban megjelölt módon és számlára az alperes illetékfeljegyzési joga folytán le nem rótt 512.300 (Ötszáztizenkettőezer-háromszáz) forint fellebbezési illetéket az állam javára.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

Indokolás

Az elsőfokú bíróság a 2011. november 28-án kelt 2.G.40.160/2010/22. számú ítéletében kötelezte az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 8.538.750 forint tőkét, annak 2008. december 9. napjától a kifizetés napjáig járó, a késedelemmel érintett naptári félét megelőző utolsó napon érvényes jegybanki alapkamat 7 %-kal növelt mértékét, mint késedelmi kamatot, valamint 1.048.520 forint perköltséget. A felperes ezt meghaladó kereseti kérelmét elutasította.

Az elsőfokú bíróság határozatában megállapított tényállás szerint a felperes 2008. évben 3296 hízót szállított az alperesnek 71 szállítással. A felek szóbeli szerződéseket kötöttek a szállításokra, melyek tartalma szerint a felperesnek „E” kategóriának megfelelő minőségű élő sertéseket kellett szállítania az alperes részére. A szállítások idejét és az állatok mennyiségét, valamint az aktuális piaci árat a felek egyedileg határozták meg a szállítást megelőző héten. Megállapodásuk értelmében az alperesnek a leszállított élő állatok összszúlya után, a kilogrammonkénti piaci ár alapul vételével kellett az ellenértéket megfizetnie. A szerződések részét képezte, hogy a felperes a számlák kiállításánál köteles volt csökkenteni a szállítóleveleken megjelölt összszúly mértékét sertés-egyenként 5 kilogrammal és azt kellett felszoroznia az aktuális piaci árral. A szállításra kerülő élő sertések súlyát a felperessel szomszédos telephelyen álló hitelesített hídmérlegen történő méréssel állapították meg oly módon, hogy először az üres gépjármű súlyát, majd az állatokkal terhelt gépjármű súlyát mérték le. A sertéseket a felperes telephelyéről az alperes által megbízott fuvarozó szállította el, aki szükségszerűen jelen volt a mérlegelésnél is.

A felperes 2008. november 25-én, 27-én és december 1-jén 60-60-60 db hízót szállított az alperesnek. A 2008. november 25-i teljesítésről 60 db sertés összszúlyát 6400 kg megjelöléssel, kilogrammonként 360 forint egységárral számlázta le, nettó

2.304.000 forint + 20 %-os általános forgalmi adóval, bruttó 2.764.800 forint összegben. A 2008. november 27-i teljesítésű számláján 60 db leszállított vágósertés után 6520 kg mennyiséget, 360 forint/kg egységárat jelzett, és a bizonylatot 2.347.200 forint + 20 %-os áfa, bruttó 2.816.640 forint összegben állította ki. A 2008. december 1-jei teljesítési határidejű számlájában 60 db leszállított hízót 6940 kg mennyiséggel, 360 Ft/kg egységárral, 2.498.400 Ft + 20 %-os áfával, összesen 2.998.080 forint összeggel számlázta le. Az alperes a sertéseket mindhárom szállításkor átvette. Az első számla alapján az alperesnek 2008. december 2-ig, a második alapján 2008. december 4-ig, a harmadik alapján 2008. december 8-ig kellett volna a vételárat megfizetnie. A felperes 2009. december 29-én felhívta az alperest a három szállításból eredő követelése kiegyenlítésére. A felszólítást az alperes 2008. december 31-én vette át, a fizetési kötelezettségét azonban nem teljesítette, ezért a felperes a fizetési felhívást 2009. január 9-én megismételte. Az alperes 2009. január 12-én hibás teljesítésre hivatkozva szavatossági kifogással élt, mert álláspontja szerint a leszállított sertések nem feleltek meg a szállítási szakmai szabályoknak, valamint a korrekt elszámolás igényének. Hangsúlyozta, hogy a sertések vágóhídon történt feldolgozása után mért meleg hasított súly és az élősúly a felvett jegyzőkönyvek szerint eltérő arányokat mutat a nemzetközileg elfogadott arányokhoz képest. Ennek okát abban jelölte meg, hogy a szállított sertések béltartalma jóval nagyobb volt az indokoltnál, mely arra vezethető vissza, hogy a sertéseket a szállítás előtt megetették és megittatták. Hivatkozott arra is, hogy a levágott állatok belsőségeit az átlagosnál nagyobb mértékben kobozta el a hatóság. Hangsúlyozta, hogy a szokásosnál nagyobb béltartalom és elkobzott belsőség az alperesnek többletkiadást okozott, mert azt, mint veszélyes hulladékot saját költségére kellett elszállíttatnia megsemmisítésre.

Az elsőfokú bíróság tényként állapította meg, hogy a felperes által megjelölt három szállítással kapcsolatban 151 kg belsőség elkobzása történt, melynek értéke a beszerzett igazságügyi szakvélemény alapján összesen 40.770 forint. Az A... Zrt. a hulladékkal kapcsolatos (begyűjtés, gyűjtőjárat, állati hulladékkezelési díj) szolgáltatásért az alperes részére 2008. szeptember 19-i teljesítési dátummal

485.940 forintról, 2008. október 21-i teljesítési dátummal 468.625 forintról, 2008. november 19-i teljesítési dátummal 523.644 forintról, 2008. december 19-i dátummal 53.093 forintról állított ki számlát.

A felperes a keresetében kérte, hogy a bíróság kötelezze az alperest 8.579.520 forint vételár, és ezen összeg után 2008. december 9. napjától a kifizetés napjáig járó, a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (Ptk.) 301/A. § (2) bekezdésében meghatározott késedelmi kamat, valamint a perköltség megfizetésére. Arra hivatkozott, hogy a felek szállítási szerződéseket kötöttek, melynek során a felperes a szállítási kötelezettségeinek eleget tett, az alperes azonban a vételárat nem fizette meg. A felperes jogi képviselőjének díját a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdés a) pontja alapján kérte megállapítani azzal, hogy a felperesi képviselő áfa-körbe tartozik.

Az alperes kérte a felperes keresetének elutasítását és a felperes perköltségben marasztalását. Arra hivatkozott, hogy a felek között a Ptk. 417. § (1) bekezdésében szabályozott mezőgazdasági termékértékesítési szerződés jött létre, melyet nem foglaltak írásba, de annak érvényessége az írásbeliség hiányában is megállapítható, mivel a felek a szerződésből származó kötelezettségeiket teljesítették. Az alperes továbbra is állította, hogy a felperes hibásan teljesített, mert szállítás előtt túletette a sertéseket, ebből következően a meleg hasított hús és az élősúly aránya nem felelt meg a szakmai szabványoknak és előírásoknak. A szállítások során a súlyveszteség sertéseggyedenként jóval meghaladta a kikötött 5 kg-ot, az a 10-15 kg-ot is elérte. Előadása szerint esetenként mérlegelési jegy sem készült, több esetben pedig a felperes utólagos súlybemondása alapján történt a számlázás. Állította azt is, hogy nagy volt a belsőségek elkobzásából eredő vesztesége is. A bértartalom és az elkobzott belsőségek veszélyes hulladéknak minősültek, amelyeket az A... Zrt.-nek kellett átadnia megsemmisítésre. Mindezek alapján a Ptk. 308/C. § és a 306. § (1) bekezdésének b) pontja alkalmazásával árleszállításra tartott igényt. A hibás teljesítés tényének jogszabályi alapjaként az Európai Községek Tanácsa 3220/84/EGK rendeletére hivatkozott, mely (többek között)

meghatározza a jó minőségű, nem túlsúlyos vágósertés feldolgozása esetére az elvárható színhús mennyiségét a hasított sertéshús százalékában. Megítélése szerint a leszállított vágósertés akkor tekinthető megfelelőnek, ha a meleg hasított súly 1,213 szorzata kiadja a vágóállat élősúlyát. Jogi álláspontja szerint a Ptk. 205. § (2) bekezdése értelmében a feleknek nem kellett megállapodniuk olyan kérdésekben, amelyet jogszabály rendez. Hivatkozott a BDT2005. 1281 szám alatt közzétett eseti döntésre, mely kifejtette, hogy a szerződés tartalmává válik külön kikötés nélkül, hallgatólagosan is mindazon kötelezettség, amely az adott szerződés természetéből és céljából, a felek közötti korábbi gyakorlatból, valamint a kialakított szakmai szokásokból szükségszerűen következik. A vágóállatok vágás utáni minősítéséről szóló 75/2003. (VII. 4.) FVM rendelet (a továbbiakban: FVM rendelet) 14. § (4) bekezdése szerint a minősítés, illetve a kereskedelmi osztályba sorolás adatai a termelő vagy a kereskedő, illetve a vágóhíd üzemeltetője közötti szerződésben a felvásárlási ár, valamint a termelővel történő elszámolás alapjául szolgál. Megítélése szerint az FVM rendelet kógens szabályokat tartalmaz abban a kérdésben, hogy miképp kell a feleknek elszámolni. Ennek figyelembe vételével a feleknek úgy kellett volna elszámolniuk, hogy a felperes nem a hídmérlegeléssel megállapított súly alapján, hanem a meleg hasított súly 1.213 számmal felszorozott mennyisége után tarthat igényt a vételárra. Elismerte, hogy a felperes által szolgáltatott vágóállatok színhús mennyisége átlagban 56 % körüli volt a meleg hasított hús mennyiségéhez képest, tehát a felperes által leszállított sertések az „E” minősítésnek megfeleltek.

A felperes az alperes ellenkérelmével szemben elsődlegesen azzal érvelt, hogy az alperes szavatossági kifogása alaptalan, mert a szavatossági igénye nem ugyanabból a jogviszonyból ered, mint a felperes vételár-követelése. A felperes ugyanis a 2008. november 25-ei, november 27-ei és december 1-jei szállításokkal kapcsolatosan érvényesítette a vételár-követelését, ezzel szemben az alperes a 2008. szeptember 30-tól november 20-ig teljesített szállításokkal kapcsolatosan terjesztette elő a beszámítási kifogását. Másodlagosan az állatszavatossági jogok elévülésére hivatkozott. Kifogásolta, hogy az elkobzott belsőségek súlyát az alperes

nem konkrét mérlegelés alapján határozta meg, és az általa előadottakból az sem állapítható meg, hogy mennyi belsőséget kellett elkobzás miatt és mennyit más ok miatt elszállítatnia. Véleménye szerint az A... Zrt. által kiállított számlák közül csak a 2008. december 19-i kapcsolható a felperes által peresített három szállítás egyikéhez, ugyanakkor ebből a számlából sem tűnik ki, hogy az abban rögzített hulladék elszállítására valóban a felperes hibás teljesítése miatt került-e sor, illetőleg konkrétan a felperes által leszállított vágóállatok nem megfelelő minőségű belsőségei elkobzásából az alperesnek milyen kára keletkezett.

Az elsőfokú bíróság megállapította, hogy a felperes keresete túlnyomórészt megalapozott, az alperes beszámítási kifogása pedig csak részben alapos.

Az elsőfokú bíróság a Ptk. 417. §-ának szabályai és a Legfelsőbb Bíróság BH1989. 492 szám alatt közzétett eseti döntése alapján azt a következtetést vonta le, hogy a mezőgazdasági termékértékesítési szerződés tartalmi eleme a szolgáltatás ellenértékének egyes évekre lebontott összegeire vonatkozó megállapodás. Jogi álláspontja szerint ebben a jogvitában a mezőgazdasági termékértékesítési szerződés feltételei nem valósultak meg, mert a felek az ellenértéket az eseti szállítások alkalmával aktuálisan határozták meg. Megítélése szerint a felek között a Ptk. 379. § (1) bekezdésében szabályozott szállítási szerződés jött létre. Ennek értelmében a szállító köteles volt a szerződésben meghatározott dolgot a kikötött későbbi időpontban vagy időszakban a megrendelőnek átadni, a megrendelő pedig köteles volt a dolgot átvenni és az árát megfizetni. A szállítások megtörténtét a felperes bizonylatokkal alátámasztotta, azt az alperes sem vitatta. Az elsőfokú bíróság nem találta megalapozottnak azt az alperesi hivatkozást, hogy a meleg hasított hús mennyiségének 1,213 szorzószámmal kiszámolt szorzatához igazodó elszámolás, mint szerződési kikötés - erre vonatkozó megállapodás nélkül - a felek szerződésének részévé vált volna. Rámutatott arra, hogy az FVM rendelet nem zárja ki, hogy a felek az élősúly alapján számoljanak el. Az alperes maga is úgy nyilatkozott, hogy a felek az élősúlyhoz rendelt kilogrammonkénti piaci árban állapodtak meg az elszámolás módja és a vételár leszámlázása tekintetében. Az

alperes maga sem az FVM rendelet szerint járt el, így nem tájékoztatta a felperest haladéktalanul, de legkésőbb 8 napon belül a minősítés eredményéről, a kereskedelmi osztályok, kategóriák szerinti pénzügyi elszámolásról, és ezeket az adatokat sem adta át a részére. A hivatkozott FVM rendelet szabályai nem váltak a szerződés részévé, éppen ellenkezőleg, a felek kifejezetten másfajta elszámolásban egyeztek meg.

Az elsőfokú bíróság az alperesnek a mérlegeléssel kapcsolatos kifogását sem fogadta el. Kiemelte, hogy a felek a tényállásban részletezettek szerint hídmérleg használatában állapodtak meg, melynél az alperes megbízottja jelen volt.

Az elsőfokú bíróság - az általa idézett Ptk. 306. § (1) bekezdésének b) pontja, a 308. § (2) bekezdése és a 308/C. § rendelkezése - alapján kifejtette, hogy az alperes a felperes peresített három szállításán kívüli további szállításokkal kapcsolatosan előadott hibás teljesítésből eredő igényeit nem az állatszavatosságra irányadó 60 napos határidőn belül érvényesítette, ezért ezek a követelések nem vizsgálhatóak. Az alperes szavatossági kifogással csak a felperes által előadott három szállításból eredő vételárral szemben élhet, amelyek a felperes hivatkozásával ellentétesen nem évültek el, mivel az alperes a kifogását már 2009. január 12-én, tehát a 2008. november 25-ei, november 27-ei és december 1-jei szállításokat követő 60 napon belül közölte.

Az elsőfokú bíróság az elkobzott mennyiség alátámasztására az alperes által csatolt kimutatást elfogadta, ebből következően a szakértő által megállapított 270 forint/kg átvételi árral számolva az alperes elmaradt hasznát 40.770 forint állapította meg, ezt az összeget az alperes megalapozott beszámítási kifogása miatt a felperes követeléséből levonásba helyezte. Megállapította, hogy az alperes által csatolt 2008. szeptember 19-ei, október 21-ei és november 19-ei számlái nem hozhatók okozati összefüggésbe a felperes követelésének alapjaként megjelölt szállításokkal, a 2008. december 19-i számla önmagában nem bizonyítja kellőképpen, hogy az abban foglalt költségek okozati összefüggésben álltak a felperes hibás

teljesítésével. A bizonyítási eljárás során rendelkezésére bocsátott bizonyítékok értékelése során megállapította, hogy az alperes nem igazolta, hogy mikor, mely szállításokkal kapcsolatosan és milyen összegben keletkezett szavatossági igénye, erre részletes előadást sem tett. Az alperes azon bizonyítási indítványainak fogantatását mellőzte, amelyek arra irányultak, hogy a bíróság keresse meg a Mezőgazdasági Szakigazgatási Hivatal Állattenyésztési Igazgatóságát, valamint a Vágóállat- és Hús Szakmaközi Szervezet és Terméktanácsát annak közlése végett, hogy milyen körben használják a termelők és a felvásárlók a hivatkozott 1,213 arányszámot, mivel a felperes maga sem vitatta, hogy a húsipari számításoknál alkalmazni szokták ezt az arányszámot.

Az elsőfokú bíróság az alperest marasztalta a felperes részére megítélt vételár után járó kamatok megfizetésére is, melynek mértékét a Ptk. 298. § a) pontja és a 301/A. §-a alapján határozta meg. Az alperest kötelezte 512.300 forint - felperes által lerótt - elsőfokú eljárási illetékből, és 536.220 forint ügyvédi munkadíjból álló perköltség megfizetésére is a Polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (Pp.) 81. § (1) bekezdése szerint. Az alperes jogi képviselőjének munkadíját a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdésének a) pontja és 4/A. §-a alapján határozta meg.

Az elsőfokú ítélet ellen az alperes élt fellebbezéssel, melyben kérte az ítélet hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság utasítását újabb eljárás lefolytatására. Érvelése szerint mindkét félnek figyelembe kellett vennie a hatályos szakmai és piaci szabályozókat, melyek meghatározták a vágósertés kereskedelmi rendszerében követendő eljárásokat. Hangsúlyozta, hogy a felek között 2007-ben egy szóbeli keretszerződés jött létre vágósertés adásvételére és szállítására azzal a tartalommal, hogy az alperes vágósertést vásárol a felperestől a tárgyhatet megelőző hét csütörtöki vagy pénteki napján egyeztetett árakon, egyeztetett mennyiségben, két hetes fizetési határidővel. Az eladó kötelezettsége volt, hogy a sertések tömegét a szakmailag elvárható módon számolja fel. Már a 2007. év második félévétől jelentkeztek a súlyelszámolással kapcsolatos problémák, a

szakmailag elvárható mértéket meghaladó bértömeg miatt. A felek közötti egyeztetések ellenére írásbeli megállapodás, illetőleg a jogtalan többlétszályal számolt számlák jóhiszemű kifizetéséből eredő problémák megoldására nem került sor. Az alperes kifogásolta, hogy az elsőfokú bíróság a felek szóbeli megállapodásának tartalmaként a „falkaárban történő” elszámolási módot határozta meg. Ezzel szemben állította, hogy a felek kilogrammonkénti árban állapodtak meg. Kétségbe vonta azt a ténymegállapítást is, hogy a mérlegelés a felperessel szomszédos telephelyen hitelesített hídmérlegen történt, mert a hídmérleg hitelesítését a felperes okiratokkal az eljárás során nem igazolta. Hangsúlyozta, hogy az alperes megbízásából eljáró fuvarozó szállította el a sertéseket, de a fuvarozónak arra nem volt felhatalmazása, hogy a mérlegelést ellenőrizze, emiatt helytelenítette azt a bírói következtetést, mely szerint az alperes megbízottja a mérlegelésnél jelen volt. Véleménye szerint az elsőfokú bíróság az ítéletében elmulasztotta megállapítani, hogy a peres felek közötti szerződés konkrétan milyen tartalommal jött létre, és azt is sérelmezte, hogy az elsőfokú bíróság nem tett eleget az indokolási kötelezettségének, mert nem jelölte meg, hogy egyes tényeket mely tanúk vallomása, illetve mely bizonyítékok alapján állapította meg. Megismételte, hogy a feleknek az elszámolás során az 1,213 szorzószámot külön megállapodás nélkül is alkalmazniuk kellett volna a szakmai szokások és az általa megjelölt FVM rendelet kogens szabályai alapján. Hangsúlyozta, hogy éppen az élősúlyra vonatkozó megállapodás esetén lehet a fenti szorzószámot figyelembe venni, mert hasított súlyhoz rendelt kilogrammonkénti vételárba vonatkozó megállapodás esetén az szükségtelen lenne. Álláspontja szerint a teljesítés a felperes részéről csak akkor lett volna megfelelő, ha a hasított súly tömegének 1,213 szorzóval kiszámított mennyisége egyezik a leszámlázott élősúly mértékével. Megítélése szerint az alperes által előadott szavatossági igényből eredő követelések beszámítását az elsőfokú bíróság alaptalanul vetette el. A Ptk. 308/C. §-a alapján ha a szavatossági jogok ugyanabból a jogalapból eredő követeléssel szemben keletkeztek, kifogásként a határidők eltelte után is érvényesíthetőek. Továbbra is fenntartotta álláspontját, mely szerint a felek között mezőgazdasági termékértékesítésre vonatkozó szerződés jött létre, melynek szakmai szabályai kötelező tartalmi elemei

a szerződésnek az elszámolási mód rendszerére vonatkozóan is. Kérte a megismételt eljárásra vonatkozóan annak előírását, hogy az elsőfokú bíróság folytasson le további bizonyítást és állapítsa meg, hogy a szállítási súlyveszteség alapján az alperes olyan szolgáltatások ellenértékét is megfizette a felperesnek, amelyek teljesítése nem történt meg.

A felperes a fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérte. Állította, hogy a felperes hibátlanul teljesített. Álláspontja szerint az alperes a fellebbezésében önellentmondásba keveredett, mivel azt állította, hogy a felek között mezőgazdasági termékértékesítési szerződés jött létre, ugyanakkor a fellebbezésében olyan tényállításokat tett, amelyek éppen a felek közötti szerződés szállítási szerződésnek minősülését támasztják alá. Az alperesnek az az állítása, hogy a szolgáltatás ellenszolgáltatás nélkül maradt a peres felek jogviszonyában, olyan új tényállításnak minősül, amelyet a Pp. 235. § (1) bekezdésében foglaltak miatt nem lehet figyelembe venni. Az elsőfokú bíróság ítélete helyesen tartalmazza, hogy a peres felek jogviszonyában a 1,213 szorzószámot nem kell alkalmazni, és az elsőfokú bíróság a megkeresésekkel kapcsolatos bizonyítási indítványt helyesen utasította el. Felhívta a figyelmet, hogy a felperes által leszállított sertésből nyert hús minősítése elérte az E minősítést, és az alperes korábban mindig csak a béltartalom mennyiségét kifogásolta, a hiteles mérést nem. Az FVM rendelet nem érinti a felek szerződéses szabadságát, így a feleknek lehetőségük volt arra, hogy az elszámolást elősúlyban határozzák meg. Az elsőfokú bíróság a tényállást megfelelően tisztázta, a bizonyítékokat helyesen értékelte. Az alperesnek nem sikerült bizonyítania, hogy túletetés történt, és a felek éppen a szállítási súlyveszteség kiküszöbölése érdekében állapodtak meg az egyedenkénti 5 kilogrammos súlycsökkentésben.

A fellebbezés nagyobb részben megalapozott.

Az elsőfokú bíróság a felek között létrejött szerződések tartalmát helyesen határozta meg, azonban a beszámíthatóság körében kialakított eltérő jogi álláspontja miatt a

további releváns tényeket nem állapította meg az ítélete indokolásában, ezért a tényállást a Fővárosi Ítéltábla az alábbiakkal egészíti ki.

A felperes 2011. március 30-i kezdő időponttal felszámolás hatálya alá került. Az alperes sem a 2010. október 18-án részletesen előadott, a túlfizetésből eredő 6.807.918 forint + áfa összegű igényét, és az elkobzásból eredő 412.000 forint összegű, szerződésszegéssel okozott kártérítési igényét, sem a 2011. november 24-én 22/A/1. sorszám alatti előkészítő iratában részletezett tételekből álló 8.910.165 forint összegű követelését nem jelentette be hitelezői igényként a felperes felszámolójának.

A fentiekkel kiegészített tényállás alapján az elsőfokú bíróság döntése részben helytálló.

Az elsőfokú bíróság a szerződés tartalma alapján helyesen jutott arra a következtetésre, hogy a felek között létrejött szóbeli megállapodások egyedi szállítási szerződéseknek minősíthetők. A Ptk. 379. § (1) bekezdése úgy rendelkezik, hogy a szállítási szerződés alapján a szállító köteles a szerződésben meghatározott dolgot a kikötött későbbi időpontban vagy időszakban a megrendelőnek átadni, a megrendelő pedig köteles a dolgot átvenni és az árát megfizetni. A Ptk. 417. §-a határozza meg a mezőgazdasági termékértékesítési szerződés általános tartalmi elemeit. A fenti törvényhely (1) bekezdése szerint a mezőgazdasági termékértékesítési szerződés alapján a termelő meghatározott mennyiségű, magatermelte terményt, terméket vagy saját nevelésű, illetőleg hizlalású állatot köteles kikötött későbbi időpontban a megrendelő birtokába és tulajdonába (kezelésébe) adni, a megrendelő pedig köteles a terményt, terméket, illetőleg állatot átvenni és az ellenértéket megfizetni. A (2) bekezdés szerint a szerződés tárgya valamely terméknek meghatározott területen megtermelése, továbbá állat nevelése vagy hizlalása is lehet. A (3) bekezdés szerint gazdálkodó szervezet a nem maga termelte termény, termék és a nem saját nevelésű, illetve hizlalású állat továbbadására is köthet mezőgazdasági termékértékesítési

szerződést. A Ptk. 418. § (1) bekezdése szerint a felek a mennyiséget meghatározhatják a mezőgazdasági termék sajátosságának megfelelő mértékegységben vagy meghatározott terület teljes termésében, illetőleg meghatározott állat teljes hozamában vagy ezek hányadában. A minőséget, a minőség és a mennyiség megvizsgálásának módját, a minőségi és a mennyiségi kifogásolás rendjét meghatározhatják szabványra vagy más előírásra, mindkét fél által ismert szokványra vagy mintaszabályzatra utalással vagy szabatos leírással.

A Fővárosi Ítéltábla álláspontja szerint ebben a jogvitában a jogviszony minősítése nem attól függ, hogy a felek évekre előre vagy egyes évekre lebontva megállapodtak-e a szolgáltatás ellenértékében, mint arra az elsőfokú bíróság utalt. A szerződések minősítéséhez önmagában az sem elegendő, hogy a szerződések tárgya a vágósertések szolgáltatása volt. A szállítási szerződés és a mezőgazdasági termékértékesítési szerződés elhatárolásának lényeges kérdése az, hogy a felek megállapodásában milyen elemek domináltak, azaz a termék elkészítésére, az állatok felnevelésére, a mezőgazdasági áru termelésére és későbbi értékesítésére, vagy csupán az adásvételi szolgáltatásra helyeződött a hangsúly. Ebben a perben a felek megállapodása azért nem tekinthető mezőgazdasági termékértékesítési szerződésnek, mert a megállapodásoknak nem volt eleme az eredmény létrehozása céljából kifejtett tevékenység. A mezőgazdasági termékértékesítési szerződés jogszabályi jellemzőit a felek megállapodása nem tartalmazta, az ügylet tárgya nem az állatok felnevelésére irányult, a szerződésnek nem volt lényeges eleme, hogy a felperes a hízókat miképp, milyen időszakban hizlalja fel. Szóba sem jöhetett a felperes részéről az előteljesítés, illetőleg a kikötött mennyiség 10 %-ánál kevesebb leszállítása, mivel a szállítandó mennyiség darabszámban volt meghatározva. A felperes már felhizlalt, meghatározott számú állat átadására vállalt kötelezettséget, azoknak egy későbbi időpontban történő szállításával, ezért a felek között létrejött kötelek szállítási szerződéseknek minősíthetőek.

Az alperes a fellebbezésében megalapozatlanul állította, hogy az elsőfokú bíróság a szerződés tartalmát nem határozta meg. Az elsőfokú bíróság a szóban megkötött szerződések lényeges tartalmi elemeit a felek előadásai, valamint S. L.né, felperesi alkalmazott, T. I., a vágóhíd korábbi tulajdonosa, és R. I., az alperesi ügyvezető fiának tanúvallomása okszerű mérlegelésével határozta meg. Helytállóan jutott arra a következtetésre is, hogy a felek nem a meleg hasított hús arányához rendelt élősúly alapján történő elszámolásban állapodtak meg, hanem ettől eltérően, a szállítási összsúlyhoz rendelt piaci ár alapján meghatározott elszámolási módban, melyre a szerződési szabadság alapelvét rögzítő Ptk. 200. § (1) bekezdése jogi lehetőséget biztosított a számukra. Tévesen hivatkozott arra, hogy a túlsúlyos vágósertés piacról történő kivonásának elősegítéséről szóló 48/2003. (V.8.) FVM rendelet kogens szabályokat tartalmaz, amely a felekre nézve kötelező. A Ptk. 380. §-a értelmében a szállítási szerződések esetén a felek a dolog minőségét, a minőség és a mennyiség megvizsgálásának módját, a minőségi és a mennyiségi kifogásolás rendjét meghatározhatják szabványra, műszaki feltételre, más előírásra, mindkét fél által ismert szokványra vagy mintaszabályzatra utalással, mintával vagy részletes leírással. Ebben a perben azonban a bizonyítás eredménye alapján nem nyert igazolást az az alperesi tényállítás, hogy a felek akár az Európai Közöségi Tanács rendeleteiben foglaltakra, akár más szokványra utalással az alperes által meghatározott elszámolási módot a szerződéseik részévé tették volna. Az alperes fellebbezéséhez csatolt, az Európai Közöségi Tanács és az Európai Közöségek Bizottsága által kiadott rendeletek nem az alperes ellenkérelmében előadott elszámolási módra vonatkoznak, hanem a túlhizlalt sertések előállításának korlátozását célozzák. Az a tény a felek által nem volt vitatott, hogy a felperes által leszállított sertések feldolgozása során a meleg hasított hús és a színhús aránya megfelelt a megállapodásukban kikötött „E” minőség követelményeinek.

Az elsőfokú bíróság helytállóan állapította meg, hogy a felperes a három szállítási jogviszonyból eredő vételár-követelésének ténybeli alapját a szállítólevelek és a számlák csatolásával igazolta, azonban a Fővárosi Ítéltábla nem osztotta az elsőfokú bíróság jogi álláspontját az alperes ellenkövetelésének minősítése és

elbíráhatósága tárgyában. Az alperes az ellenkövetelését szavatossági kifogásként jelölte meg, és annak jogalapjaként a Ptk. 306. §-ára és a 308/C. § (1) bekezdésére hivatkozott. Amennyiben igazolt az a tény, hogy a megfelelő darabszámmal leszállított sertésekért az alperes a valós piaci áránál azért fizetett többet, mert a sertésekből nyert nyers hús mennyisége jóval kevesebb volt a szokásosan várható mennyiségnél, akkor a hibás teljesítésből eredő kiadás többlet az alperes káraként értékelendő. Ennek folytán az alperesnek az e tényalapból származó igénye a Ptk. 310. §-a, a 318. § (1) bekezdése és a 339. § (1) bekezdése alapján kártérítési követelésnek minősül. A kártérítési igénynek, mint pénzbeli ellenkövetelésnek a beszámíthatóságát a Ptk. 296. §-a alapján kell elbírálni.

Tekintettel arra, hogy a felperes a per folyamatban léte alatt felszámolás hatálya alá került, a bíróságnak a beszámítási igény elbíráhatósága szempontjából vizsgálnia kellett a csődeljárásról és a felszámolási eljárásról szóló 1991. évi XLIX. törvény (Cstv.) 38. §-ának (3) bekezdésében foglaltak megvalósulását. A Cstv. 38. § (3) bekezdése szerint a felszámolás kezdő időpontjától a gazdálkodó szervezet ellen a felszámolás körébe tartozó vagyonnal kapcsolatos pénzkövetelést csak a felszámolási eljárás keretében lehet érvényesíteni azzal, hogy a hitelező a gazdálkodó szervezet által indított perben a gazdálkodó szervezettel szemben a felszámolás kezdő időpontjában fennálló követelését beszámítási kifogásként érvényesítheti, feltéve, hogy a követelés jogosultja a felszámolás kezdő időpontjában is a hitelező volt.

Az alperesi védekezés elbíráhatóságát az a tény befolyásolja, hogy az alperes a beszámítási kifogását mikor érvényesítette, illetőleg mint hitelező az igényét a felszámolónak bejelentette-e. Az alperes a 2011. november 14-én módosított ellenkérelmében tételezett (és összegében felemelt) követelését hitelezői igényként nem jelentette be, ezért azt a perben beszámítási kifogásként nem lehetett értékelni. Vizsgálni kellett azonban a 2010. október 18-án előterjesztett beszámítási kifogásának megalapozottságát, mert amennyiben az jogalapjában és összecszerűségében helytálló, abban a mértékben - a bírósági eljárás során tett

nyilatkozattal - a felperes követelését a Ptk. 296. § (1) bekezdése alapján már megszüntette.

Az alperes 2010. október 18-án két tényállásból eredő követelést érvényesített. Az elkobzásból eredő 412.000 forint összegű kártérítési igénye a Ptk. 310. § (1) bekezdése alapján hibás teljesítéssel okozati összefüggésben felmerült kár megtérítésére irányuló követelésnek minősül. Az alperest terhelte annak bizonyítási kötelezettsége, hogy a felek közötti szállítási szerződések közül mely szállításokból eredően volt az átlagos mértéket meghaladó elkobzás. Az elkobzott belsőség súlyát és azt is igazolnia kellett volna, hogy az elkobzásra azért került sor, mert a felperesnél felmerülő tartástechnológiai hiányosságok miatt az állatok belsőségei (máj, szív, vese, tüdő) emberi fogyasztásra alkalmatlanok voltak. Az alperes az elsőfokú eljárásban sem az elkobzás mennyiségét, sem az elkobzással érintett állatok és a felperes által leszállított állatok közötti azonosságot nem bizonyította, és azt sem igazolta, hogy az ebből eredő többletköltsége milyen összegű kárt jelentett. E vonatkozásban tehát helytállóan mutatott rá az elsőfokú bíróság, hogy az alperes a bíróság tájékoztatása ellenére nem adta elő kellő részletességgel a szerződésszegés ténybeli alapját és kártérítési követelését összecszerűségében sem bizonyította.

A Fővárosi Ítéltábla álláspontja szerint az alperes kétséget kizáró módon igazolta, hogy a felperes 2008. szeptember 30-tól november 20-ig 16 szállítást teljesített, és ezek alkalmával a leszállított állatokból nyert hús mennyisége a szállítólevélben szereplő súly alapján a szakmai szabályok szerint várható mennyiségnél lényegesen kevesebb volt. Ezt az alperesi állítást igazolta T. I. tanú vallomása, valamint a szállítási levelek adataival összevethető, az OMNI minőségellenőrző szakemberének minőségi igazolásai, amelyekben a felperes által eladott állatok feldolgozása során rögzítette, hogy egyes szállításoknál mennyi volt a meleg hasított hús tömege. Az alperes a 22. sorszámú beadványához csatolt, a Vágóállat- és Hús-szakmaközi Szervezet és Terméktanács nyilatkozatával igazolta, hogy a vágósertés gazdasági ágazatban tapasztalati alapon a sertés élősúlya és a hasított

súlya közötti 1,213 arányszámot használják az érintettek a vonatkozó húsipari számításoknál. Ezt az alperesi állítást a felperes sem vitatta. A húsipari ágazatban ez az elszámolás azért alakult ki, mert ez a visszaszorzás határozza meg az élősúly korrekt mértékét. A bizonyítékok alapján megállapítható, hogy az alperes által felsorolt 16 szállítás során a meleg hasított súlyból 1,213 szorzószámmal visszaszorzott élősúly jóval kevesebb volt, mint a leszámlázott súly.

A meleg hasított súlyból történő visszaszámítás, mint elszámolási módszer, nem volt a felek szerződéseinek tartalmi eleme, azonban a felperesnek a szállítások során a Ptk. 277. § (1) bekezdésének figyelembevételével úgy kellett teljesítenie, hogy a szolgáltatásai megfeleljenek a szakmai elvárásokhoz igazodó szokásos szállítási követelményeknek. A vizsgált esetekben a leszállított áru nem felelt meg annak a szakmai elvárhatóságnak, hogy az „úti apadó” nem lesz több egyedenként 5 kilogrammnál. A fenti tény alapján az a következtetés vonható le, hogy az alperes több ellenértéket fizetett, mint amit akkor fizetett volna, ha az állatok minősége megfelel a szakmai szokásos követelményeknek. Ez a többletfizetés az alperesnél a felperes szerződésszegésével összefüggésben kárként jelentkezett, amelyet az alperes alappal érvényesíthetett beszámítási kifogással a Ptk. 310. §-a, a 318. § (1) bekezdése, a 339.§-a és a 296. §-a alapján a felperes követelésével szemben. Az alperesnél felmerült kár összegének a Pp. 206. § (3) bekezdésének alkalmazásával történő meghatározásánál a Fővárosi Ítéltábla az alperes által megjelölt, a szakmai szervezetek által elfogadott szorzószámot alkalmazta.

A beszámítási kifogás 6.807.918 forint + áfa, azaz 8.169.501 forint összegben volt alapos, melyből az következik, hogy az alperes a 2010. október 18-án előterjesztett beszámítási kifogásával a felperes 8.538.750 forint összegű vételár követelését 8.169.501 forint összegben megszüntette. A Fővárosi Ítéltábla ennek figyelembe vételével az elsőfokú ítéletet a Pp. 253. § (2) bekezdésének alkalmazásával nagyobb részben megváltoztatta és az alperes marasztalásának összegét 369.249 forintra és annak járulékaire leszállította. A késedelmi kamatfizetés kezdő időpontját

és mértékét a fellebbezés nem érintette, így azzal a Fővárosi Ítéltábla nem foglalkozott.

A felperes részére megítélt vételár a kereseti kérelemben megjelölt összeg 0,4 %-a, ezért a perben a felperes tekinthető pervesztesnek, így a Pp. 78. § (1) bekezdése értelmében köteles megfizetni a bírósági eljárásban felmerült első- és másodfokú perköltséget. Az alperesnek az elsőfokú eljárás során szakértői költség-előlegezés címén 64.800 forint összegű kiadása merült fel. A jogi képviselő díját a Fővárosi Ítéltábla a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdésének a) pontja és a 4/A. §-a alapján bruttó 539.750 forintban állapította meg. A fentiek összegzésével kötelezte a felperest az alperes részére 604.550 forint elsőfokú perköltség megfizetésére. A másodfokú eljárásban az alperes részére megállapítható ügyvédi munkadíjat a Fővárosi Ítéltábla a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (4) - (5) bekezdése alapján 200.000 forint + áfa összegben határozta meg, és a Pp. 239. §-a és a 78. § (1) bekezdése alapján terhelte a felperesre. Az alperes személyes illetékfeljegyzési joga folytán feljegyzésre került 512.300 forint fellebbezési illetéket a felperes a Pp. 239. §-a és a 78. § (1) bekezdése, valamint a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése alapján köteles megfizetni az állam javára.

Budapest, 2012. június 5.

. Koday Zsuzsanna s.k.

a tanács elnöke

Dr. Volein Anna s.k.

előadó bíró

Dr. Bleier Judit s.k.

bíró

A kiadmány hitelül:

bírósági tisztviselő